

Un gran paquet de reformes

Matteo Renzi afronta una dura batalla per consolidar la governació a Itàlia.

Un diumenge a les sis de la tarda, Ettore Rosato s'adreça a un públic de menys de cent persones a Seregno, un pintoresca ciutat residencial del nord de Milà. El seu missatge: convèncer-los que d'aquí a vuit setmanes donin suport a una reforma constitucional del Govern en un referèndum. Aquell mateix dia, Rosato, que lidera el Partit Democràtic (PD) a la Cambra de Diputats, actualment al Govern, havia estat a Suïssa fent campanya per aconseguir votants expatriats; el dia abans, a Sardenya. I no deixarà de recórrer Itàlia fins que se celebri la votació, el 4 de desembre.

Que aquest partit hagi de desplegar un polític de l'estatura de Rosato fins a un lloc com Seregno (amb 45.000 habitants) demostra la por que s'ha apoderat del PD veient que, enquesta rere enquesta, la majoria rebutja la reforma. El primer ministre, Matteo Renzi, ha dit que, si perd, dimitirà. Això ha convertit el referèndum en un vot de confiança personal, en un moment en què la seva popularitat s'està afeblint i l'economia s'alenteix.

L'aposta és comprensible. Renzi i els seus assessors estan convençuts que els mals d'Itàlia són institucionals, que amb el sistema actual les reformes estructurals quedaran frustrades pels interessos partidistes, i que només un Govern amb més poders pot modernitzar el país. Tanmateix, per als italians això té ressons inquietants. Es van fer servir unes paraules semblants per justificar la dictadura feixista als anys trenta. Després de la Segona Guerra Mundial, els autors de la constitució italiana van dispersar el poder perquè no el pogués utilitzar una sola persona o institució i van donar a totes dues cambres unes competències equivalents.

Això crea problemes, explica Rosato. Els projectes de llei van d'una cambra a l'altra fins que es poden aprovar de manera idèntica. Una mesura que s'ha aprovat fa poc es va presentar fa 30 anys. La reforma constitucional reduiria dràsticament els poders del senat i el convertiria en una assemblea de responsables regionals que en general podrien suggerir, però no aplicar, canvis en la legislació. Una altra ineficiència és que Itàlia té quatre nivells de governació. La reforma aboliria les administracions provincials i eliminaria moltes

de les duplicitats entre les autoritats regionals i central.

Si això fos tot, Rosato i altres figures destacades del PD potser no estarien de gira per Itàlia. Per a molts adversaris, la reforma es torna perjudicial quan es combina amb una llei electoral introduïda l'any passat que fa els futurs Governos virtualment indestructibles durant els cinc anys de legislatura. Els dona una majoria garantida a la cambra baixa. I, com que els diputats de la cambra seran escollits en llistes elaborades pels líders del seu partit, és improbable que els qui estiguin al Govern es rebel·lin contra el seu primer ministre.

Molts ho consideren una barreja potencialment perillosa en la política europea d'avui, molt volàtil. En un debat televisat amb Matteo Renzi, Gustavo Zagrebelsky, antic cap del tribunal suprem, que ara fa de president honorari de la campanya pel No, va dir: "No penso en vostè i el seu Govern, sinó en el que podria venir en un futur. Penso en els moviments populistes". Els populistes d'Itàlia,

el Moviment Cinc Estrelles (M5E), trepitgen els talons del PD a les enquestes. Molts contraris a la reforma temen que Renzi podria guanyar el referèndum i perdre les següents eleccions, cosa que donaria pas a cinc anys de Govern del líder del M5E, l'humorista vociferant Beppe Grillo.

No obstant això, el M5E fa campanya contra la proposta, igual que els altres grups de l'oposició i una minoria dissident del PD. Els motius són diversos. El referèndum ofereix una oportunitat per desfer-se de Renzi i impedir una reforma que amenaça de reduir els seus rivals fins al punt de fer-los irrellevants. Els nuclis de poder italians temen que l'eliminació dels Governos provincials els desposseeixi d'una font útil de clientelisme. I Silvio Berlusconi, líder de Forza Italia, inicialment va donar suport a la reforma, però va canviar d'opinió després que Renzi l'exclougués de les negociacions que van conduir a l'elecció del president d'Itàlia, Sergio Mattarella.

Les opcions del primer ministre poden veure's augmentades si pot ofe-

rir uns quants edulcorants als votants. Però la manca de creixement econòmic i l'obligació d'Itàlia amb l'eurozona de mantenir el seu dèficit pressupostari al 3% del PIB en limita les opcions. En una jugada desesperada, ha recuperat una vella promesa, feta per molts Governos anteriors, de construir un pont per connectar Sicília amb la península itàlica.

El resultat pot dependre en gran part de si els votants analitzen els mèrits de la reforma, no els del Govern. "La gran arma en l'arsenal del Govern és que els motius pel Sí són més fàcils d'explicar que els del No", diu Antonio Noto, de l'empresa de demoscòpia IPR Marketing. Ell i altres experts veuen indicis que el Govern està guanyant suports a la dreta, sobretot entre els simpatitzants de Forza Italia. Les opcions de Renzi potser no són tan escasses com sembla, però si l'economia es torna a enfonsar abans del 4 de desembre, pot passar qualsevol cosa. ●

Traducció d'Arnau Figueras

XLV PREMIS OCTUBRE

HOMENATGE

Quico Martínez
(l'últim guerriller)

PREMI CÍVIC

PEN Català

MARINA ROSSELL

Cançons de la resistència

MÀRIUS SERRA

Enigmàrius

MIQUEL GIRONÈS

Moixeranga

ESCENIFICACIÓ

Tots els dies són Estellés

Dissabte 29 d'octubre de 2016 a les 21.00 h

Hotel Astoria Palace

Plaça Rodrigo Botet, 5, 46002 Valencia

3i4
Edició

 institució cívica i de pensament
Joan Fuster

 IFALU
Institució per al Foment de les Arts, les Ciències i la Cultura

Venda d'entrades: Llibreria Fan set (C. Sant Ferran, 12 - València)

o bé a www.tresiquatre.cat

Tiquet: 40 €

Més informació:

tresiquatre@tresiquatre.cat tel: 692 7130 94

